

**UCHWAŁA NR XVIII/104/2012
RADY GMINY ŁĘKA OPATOWSKA
z dnia 29 lutego 2012 r.**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2015 w Gminie Łęka Opatowska.**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r Nr 142, poz.1591, Dz. U. z 2002r. Nr 23 poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, Dz. U. z 2003r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, Dz. U. z 2004r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759, Dz. U. z 2005r. Nr 172 poz. 1441, Nr 175 poz. 1457, z 2006r. Nr 17 poz. 128, Nr 181 poz. 1337, z 2007r Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218, Dz. U. z 2008r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458, Dz. U. z 2009r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241, Dz. U. z 2010r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 106, poz. 675, Nr 40 poz. 230, Dz. U. z 2011r, Nr 117 poz. 679, Nr 134 poz. 777, Nr 21 poz. 113, Nr 217 poz. 1281 Nr 149, poz. 887)) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493 z 2009r Nr206, poz. 1589, z 2010r. Nr 28, poz. 1462 Nr 125, poz. 842, z 2011r. Nr 149, poz. 887) Rada Gminy Łęka Opatowska uchwala co następuje:

§ 1

Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2015 w Gminie Łęka Opatowska zwany dalej „Programem”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Łęka Opatowska.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§ 4

Uchwała podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Łęka Opatowska.

PRZEWODNICZĄCY RADY

mgr Adam Kopis

UZASADNIENIE
do Uchwały Nr XVIII/104/2012
Rady Gminy w Łęce Opatowskiej
z dnia 29 lutego 2012 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2015 w Gminie Łęka Opatowska.

Uznając, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie ustawa z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zmianami) a konkretnie art. 6 ust. 2 pkt 1 w/w ustawy stanowi, że do zadań własnych Gminy należy tworzenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a w szczególności opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Tworząc niniejszy dokument uwzględniono niezbędną współpracę i integrację wielu podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem tej współpracy będzie profesjonalne udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie oraz oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie. Mając na uwadze zakres obowiązków spoczywających na Gminie należało podjąć stosowną uchwałę w tym zakresie.

PRZEWODNICZĄCY RADY

mgr Adam Kopsis

Gminny Program

**Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2012 - 2015**

w gminie Łęka Opatowska

Łęka Opatowska, Styczeń 2012

Spis treści:

Wstęp	3
1.Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie	4
1.1. Skutki przemocy	6
1.1.1. Skutki indywidualne	6
1.1.2. Skutki społeczne	6
1.1.3. Skutki ekonomiczne	6
2. Kompetencje służb	7
2.1. Zadania pomocy społecznej	7
2.2. Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	8
2.3. Zadania Policji	9
2.4. Zadania prokuratury	10
2.5. Zadania i kompetencje sądów w zakresie przemocy w rodzinie	11
2.5.1. Sądy cywilne	11
2.5.2. Sądy rodzinne	11
2.5.3. Sądy karne	11
2.6. Zadania kuratorów	12
2.6.1. Kurator dla dorosłych dozór nad skazanym lub wykonujący orzeczenie w sprawach nie objętych dozorem	13
2.6.2. Kurator rodzinny	13
2.7. Zadania instytucji ochrony zdrowia	13
2.8. Zdania placówek oświatowych	14
2.9. Organizacje pozarządowe	14
3. Akty prawne , na podstawie których będzie realizowany program	15
4. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Łęka Opatowska	16
4.1. struktura mieszkańców Gminy Łęka Opatowska w roku 2011	16
4.2.Statystyka bezrobocia na terenie gminy Łęka Opatowska	16
5. Analiza SWOT	17
6. Program	20
6.1. Adresaci programu	20
6.2. Cele programu	20
6.2.1. Działania na rzecz realizacji celów	20
7. Założenia programu	20
7.1. Założenia realizacji celów	20
8. Zasoby Gminy Łęka Opatowska	21
9. Czynniki gwarantujące właściwą realizację programu	21
10.Zagrożenia w realizacji zadań programu	21
11.Realizacja celów programu	21
11.1. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Łęka Opatowska	22

11.2. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	23
11.3. Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie	24
12.Spójność programu z innymi programami	25
13.Prognozowane efekty	25
14.Monitorowanie	25
15.Sprawozdawczość	25
16.Źródło finansowania	25
17.Termin realizacji programu	25

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012 – 2015 w Gminie Łęka Opatowska

„ W domu powinniśmy czuć się bezpiecznie. Dom ma być miejscem, w którym jesteśmy kochani, chronieni, gdzie odzyskujemy siły po dniu pracy. Jednak dla wielu ludzi dom nie jest spokojną przystanią, w której chronią się przed stresem życia. Jest niebezpiecznym miejscem, gdzie regularnie doświadczają cierpień fizycznych i emocjonalnych, gdzie również są wykorzystywane seksualnie (...)”

*Sharon D. Herzberger
„Przemoc domowa PARPA,
Warszawa 2002r. str.15*

WSTĘP

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role rodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakoby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

Sprawcy przemocy są bezwzględni – zniewalają swe ofiary, stosując wobec nich groźby i demonstracje swej siły. Natomiast ofiary w obliczu przemocy są zwykle bierne, rzadko sięgają po asertywne, a nawet agresywne formy zachowania. Ich wyróżniającą się cechą jest silne poczucie winy i przypisywanie sobie odpowiedzialności za akty agresji. Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie dopiero w dorosłym życiu. Istnieją jednak powody by sądzić, że przemoc rodzinna dotyczy także często mężczyzn, osób starszych i niepełnosprawnych.

Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej, dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno sprawcom, jak i ofiarom przemocy ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie skierowany jest przede wszystkim do: ofiar przemocy (w tym: dzieci, współmałżonków, partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli władz lokalnych, przedstawicieli instytucji służb pracujących z dziećmi (nauczycieli, pedagogów, pracowników socjalnych, policjantów, pracowników wymiaru sprawiedliwości, pracowników służby zdrowia).

1. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Na zjawisko przemocy w rodzinie można patrzeć z różnych punktów widzenia przyjmując perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną.

Perspektywa indywidualna to spojrzenie przez pryzmat osoby doświadczającej przemocy lub przez pryzmat sprawy.

Perspektywa systemowa to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc oraz opis metod wsparcia.

Perspektywa społeczna to odbiór społeczny zjawiska przemocy w rodzinie, postawy członków lokalnej społeczności wobec aktów przemocy, prospołeczności obywateli, postawy i czynniki mogące sprzyjać przemocy lub ją usprawiedliwić.

prawnej – kiedy akt przemocy jest przestępstwem skodyfikowanym w kodeksie karnym i zagrożonym określoną karą,

moralnej – kiedy dokonywanie przemocy to krzywdzenie słabszego, a sprawca powinien podlegać sankcjom własnego sumienia i potępieniu ze strony innych,

psychologicznej – kiedy przemoc to sytuacja cierpienia i bezradności, która odsłania mechanizmy wewnętrzne i sytuacyjne oraz złożone procesy interakcji między sprawcą, a osobą doświadczającą przemocy.

Z każdego punktu widzenia przemoc w rodzinie może być różnie opisywana, może wywoływać różnorodne emocje, poczynając od skrajnego współczucia po niepomysłowany gniew i sprzeciw. Jakby nie patrzeć, pomimo sporów definicyjnych, zjawisko przemocy w rodzinie (intencjonalne działanie członka rodziny, wykorzystującego nierównowagę sił, naruszające prawo i dobra osobiste, powodujące powstawanie szkód fizycznych , psychicznych i materialnych) jest przede wszystkim indywidualnym dramatem osób jej doświadczających i jako takie staje się przedmiotem publicznej debaty.

Przemoc w rodzinie, w świetle ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym a także wywołujące cierpienia, krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Osobami najbliższymi są: małżonek, dzieci, rodzice, rodzeństwo, powinowaci, przysposobieni oraz ich małżonkowie, a także inne osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Do form przemocy w rodzinie zalicza się przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną i ekonomiczną.

Rodzaje przemocy:

Przemoc fizyczna to: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przetrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięścią, bicie przedmiotami, powodowanie oparzeń, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucenie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy, itp.

Przemoc psychiczna: to: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, wyzywanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie groźb, itp.

Przemoc seksualna: to wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, seksu z osobami trzecimi i sadystyczne formy współżycia seksualnego, krytyka zachowań seksualnych, itp. W przypadku dzieci częściej używa się określenia „dziecko wykorzystywane seksualnie”.

Dziecko wykorzystywane seksualnie to : każda jednostka ludzka w wieku bezwzględnej ochrony (wiek ten określa prawo), którą osoba dojrzała seksualnie naraża na jakąkolwiek aktywność natury seksualnej, której intencją jest seksualne zaspokojenie osoby drugiej. W Polsce określono ten wiek na 15 lat. Oznacza to, że każdy kontakt o charakterze seksualnym osoby drugiej z osobą poniżej 15 roku życia jest wykorzystywaniem seksualnym, nawet jeśli dziecko wyraziło zgodę na kontakt seksualny.

Przemoc ekonomiczna i zaniedbanie to: odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, brak opieki uniemożliwianie zaspakajania podstawowych potrzeb fizjologicznych (związanych ze snem, jedzeniem, higieną) itp.

1.1. SKUTKI PRZEMOCY

Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie to nie tylko ukazanie jej przyczyn, definicji oraz form występowania, ale również wskazanie na jej główne skutki.

Do najczęstszych skutków stosowania przemocy w rodzinie zaliczyć należy skutki o charakterze indywidualnym, społecznym oraz ekonomicznym.

1.1.1. Skutki indywidualne

Osoby uwiękane w przemoc, a więc ofiary przemocy oraz jej sprawcy, ponoszą skutki o charakterze indywidualnym. Osoby dorosłe doznające przemocy, mogą ponieść śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa, będącego skutkiem przewlekłego stresu lub / i depresji, mogą doznać urazów fizycznych, trwałego kalectwa. Skutkiem przemocy mogą być też: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych, ubóstwo, bezdomność.

W przypadku dzieci-ofiar przemocy-skutkiem może być: śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa, trwałe kalectwo. Skutkiem mogą być też: urazy fizyczne, zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, sięganie po środki uzależniające, uzależnienie, prostytuowanie się, konflikty z prawem, przejawianie zachowań agresywnych, nieprawidłowo rozwijająca się osobowość, zaburzony proces socjalizacji, demoralizacja, trudności wychowawcze, trudności w nauce oraz problemy w życiu dorosłym.

Sprawcy przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku zabójstwa przez ofiarę w akcie samoobrony lub samobójstwa (najczęściej po zabójstwie ofiary), mogą doznać urazów, trwałego kalectwa. Skutkiem może być też bezdomność. Najczęściej dotyczy ona osób, które opuściły zakład karny.

1.1.2. Skutki społeczne

Przemoc w rodzinie dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają.

Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej, jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Przeżywają też wiele negatywnych uczuć: lęk, wstyd, poczucie winy. To sprawia, że często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowań. Niektóre z nich próbują radzić sobie z negatywnymi uczuciami i sięgają po środki uzależniające.

Część dzieci, zwłaszcza chłopców, identyfikuje się ze sprawcą i zaczyna się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi – zarówno rówieśników jak i dorosłych. W taki sposób krąg osób, pośrednio dotkniętych skutkami przemocy w rodzinie, rozszerza się na osoby obce. Dorośli którzy jako dzieci doświadczyli przemocy w rodzinie, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problemy. Tak więc krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się też na następne pokolenia.

1.2.3. Skutki ekonomiczne

Przemoc w rodzinie niesie za sobą również skutki ekonomiczne. Ponosi je każdy obywatel. Skutki ekonomiczne, związane z systemowym wsparciem osób uwiękanych w przemoc, można zobrazować poprzez wskazanie instytucji bezpośrednio lub pośrednio zajmujących się problemem przemocy w rodzinie.

2. KOMPETENCJE SŁUŻB

Działania mające na celu powstrzymanie aktów przemocy w rodzinie będą tym skuteczniejsze, im wcześniej i bardziej stanowczo zostanie podjęta interwencja, powstrzymanie sprawcy, uruchomienie procedury wymiany informacji oraz zorganizowana interdyscyplinarna pomoc ofiarom przemocy.

Ważne jest, aby interweniujący, poruszający się w obszarze przypisanych jego profesji kompetencji, miał wiedzę na temat kompetencji i obowiązków spoczywających na przedstawicielach innych instytucji podejmujących działania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

2.1. Zadania pomocy społecznej.

Celem działania pomocy społecznej (zgodnie z ustawą o pomocy społecznej) jest umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji.

Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie. Przemoc domowa jest przyczyną dysfunkcji rodziny, a także może być konsekwencją dysfunkcji o innym podłożu: ubóstwa, alkoholizmu, narkomanii, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Wszystkie te sytuacje mogą sprzyjać wystąpieniu przemocy wobec bliskich bądź z niej wynikać. W strukturach lokalnych działają miejski, gminne, lub miejsko-gminne ośrodki pomocy społecznej. Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni.

W ramach swoich kompetencji i zadań pracownicy socjalni:

- przeprowadzają wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji rodziny lub osoby,
- uruchamiają procedurę „**Niebieskiej Karty**” przewidzianej dla pomocy społecznej, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie (nie wymaga to zgody osoby dotkniętej przemocą),
- przygotowują wszechstronny plan pomocy,
- monitorują efekty podjętych działań,
- pomagają w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych,
- udzielają szeroko rozumianego poradnictwa, np. prawnego, psychologicznego lub wskazują miejsce gdzie można uzyskać taką pomoc,
- udzielają informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy,
- w uzasadnionych przypadkach udzielają pomocy finansowej (w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych) oraz rzeczowych (np. odzież, żywność),
- informują o możliwościach uzyskania pomocy w środowisku lokalnym,
- wskazują miejsca zajmujące się pomaganiem ofiarom przemocy domowej, w tym o możliwości otrzymania schronienia np. w schroniskach, hotelach, ośrodkach interwencji kryzysowej,
- w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa, powiadamiają organy ścigania,
- *w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownicy socjalni, wykonujący obowiązki służbowe mają prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej nie zamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej (decyduje o odebraniu dziecka*

podejmowana ma być przez pracownika socjalnego wspólnie z policjantem, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką). O tym fakcie pracownik socjalny powinien niezwłocznie powiadomić sąd opiekuńczy (nie później niż w ciągu 24 godzin),

- mają obowiązek poinformować rodziców lub opiekunów prawnych bądź faktycznych dziecka o prawie do złożenia przez nich zażalenia do właściwego sądu opiekuńskiego na odebranie dziecka oraz o możliwości złożenia zażalenia za pośrednictwem pracownika socjalnego bądź policjanta dokonującego odebrania dziecka (pouczenie o przysługujących w tym wypadku prawach należy wręczyć na piśmie), w przypadku, gdy rodzice lub opiekunowie dziecka zdecydują się złożyć zażalenie za pośrednictwem w/w pracownika socjalnego, powinien on niezwłocznie dostarczyć je do właściwego sądu opiekuńskiego,*
- biorą udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego powołanego przez Wójta Gminy a także tworzonych przez zespół grup roboczych,*
- współtworzą, inicjują i uczestniczą w lokalnych przedsięwzięciach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- współpracują z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w zakresie udzielania wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałania zjawisku.

2.2. Zadania gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii funkcjonuje w gminie na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Do zadań członków komisji należy m. in.

- uruchamianie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego,
- wezwanie osoby nadużywającej alkoholu i stosującej przemoc na rozmowę ostrzegawczą, informującą o prawnych konsekwencjach stosowania przemocy wobec bliskich,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- uruchamianie procedury „**Niebieskiej Karty**” przewidzianej dla GKRPA, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie, wypełnienie odpowiedniej dokumentacji (nie wymaga to zgody osoby dotkniętej przemocą),
- udzielenie informacji nt. możliwości uzyskania wsparcia w środowisku lokalnym, instytucjach placówkach udzielających pomocy i wsparcia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- opracowanie planu pomocy, monitorowanie sytuacji rodziny,
- w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadomienie policji lub prokuratury,
- wnioskowanie do sądu rejonowego o zastosowanie, wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- branie udziału w działaniach zespołu interdyscyplinarnego powołanego przez Wójta Gminy Łęka Opatowska, a także tworzonych przez zespół grup roboczych,
- współpraca z przedstawicielami innych służb i organizacji: ośrodkiem pomocy społecznej, policją, kuratorem sądowym, pedagogiem szkolnym

2.3. Zadania Policji

Działania chroniące ofiary przemocy w rodzinie, podejmowane przez Policję zgodnie z kompetencjami, to:

- interwencja w sytuacji uzyskania zgłoszenia o przemocy w rodzinie, uruchomienie Procedury „**Niebieskiej Karty**”
- sporządzenie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa), zatrzymanie sprawców przemocy w rodzinie (fakultatywnie) stwarzających bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego w trybie określonym w art. 15 Ustawy o Policji,
- zatrzymanie osoby podejrzanej (fakultatywnie), jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że popełniła ona przestępstwo z użyciem przemocy na szkodę osoby wspólnie zamieszkującej, a zachodzi obawa, że ponownie popełni ona przestępstwo z użyciem przemocy wobec tej osoby, zwłaszcza gdy popełnieniem takiego przestępstwa grozi,
- zatrzymanie osoby podejrzanej (obligatoryjne), jeśli istnieje uzasadnione przypuszczenie że popełniła ona przestępstwo z użyciem przemocy na szkodę osoby wspólnie zamieszkującej, a zachodzi obawa, że ponownie popełni ona przestępstwo z użyciem przemocy wobec tej osoby, zwłaszcza gdy popełnieniem takiego przestępstwa grozi,
- zatrzymanie osoby podejrzanej (obligatoryjnie), jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie że popełniła ona przestępstwo z użyciem przemocy na szkodę osoby wspólnie zamieszkującej przy użyciu broni palnej, noża lub innego niebezpiecznego przedmiotu, a zachodzi obawa, że ponownie popełni ona przestępstwo z użyciem przemocy wobec osoby wspólnie zamieszkującej, zwłaszcza gdy popełnieniem takiego przestępstwa grozi: niezwłocznie (przed upływem 24 godzin od zatrzymania sprawcy przemocy) wnioskowanie do prokuratora o zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci nakazania oskarżonemu:
 - a). za przestępstwo popełnione z użyciem przemocy na szkodę osoby wspólnie zamieszkującej opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że oskarżony ponownie popełni przestępstwo z użyciem przemocy wobec tej osoby, zwłaszcza gdy popełnieniem takiego przestępstwa grozi;
 - b) w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa, wszczęcie postępowania, przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy, zabezpieczenie dowodów przestępstwa,
- podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy,
- udzielenie informacji ofiarom o możliwości uzyskania pomocy,
- przekazanie informacji o sytuacji rodziny i potrzebie udzielenia jej pomocy organom administracji rządowej i jednostką samorządu terytorialnego bądź podmiotom, którym zleciły one realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- podejmowanie wspólnie z pracownikiem socjalnym, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką decyzji o odebraniu dziecka z rodziny, w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie,
- poinformowanie rodziców lub opiekunów prawnych bądź faktycznych dziecka o prawie do złożenia przez nich zażalenia do właściwego sądu opiekuńczego na odebranie dziecka oraz o możliwości złożenia zażalenia za pośrednictwem pracownika socjalnego bądź policjanta dokonującego odebrania dziecka (pouczenie o przysługujących w tym wypadku prawach należy wręczyć na piśmie), w przypadku gdy rodzice lub opiekunowie dziecka zdecydują się

- złożyć zażalenie za pośrednictwem w/w policjanta, powinien on niezwłocznie dostarczyć do właściwego sądu opiekuńczego,
- ponadto przedstawiciel Policji wchodzi w skład zespołu interdyscyplinarnego powołanego przez wójta gminy, a także tworzonej przez zespół grupy roboczej.

Osoby wzywające Policję mają prawo do:

- uzyskania od Policjantów zapewnienia doraźnego bezpieczeństwa,
- uzyskania informacji, kto przyjechał na wezwanie (numer identyfikacyjny Policjantów, nazwa i siedziba jednostki),
- wykorzystanie dokumentacji interwencji policyjnych jako dowodów w sprawie karnej przeciw sprawcy przemocy,
- zgłaszanie interweniujących policjantów na świadków w sprawie sadowej.

2.4. Zadania prokuratury

Do zadań prokuratury należy m.in.

- przyjęcie zgłoszenia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- prowadzenie i nadzorowanie postępowań przygotowawczych,
- występowanie w roli oskarżyciela publicznego przed sądem,
- zatrzymanie podejrzanego o popełnienie przestępstwa,
- współpraca z innymi organami państwowymi, organizacjami społecznymi w zakresie zapobiegania przestępczości,
- prokurator może wchodzić w skład zespołu interdyscyplinarnego powołanego przez wójta gminy, a także tworzonej przez zespół grupy roboczej,

Osoby pokrzywdzone na skutek przemocy w rodzinie, a także świadkowie, mogą złożyć w prokuraturze bądź na Policji zawiadomienie o przestępstwie ściganym w trybie publicznie – skargowym lub wniosek o ściganie przestępstwa (dotyczy to przestępstw ściganych na wniosek osoby pokrzywdzonej).

W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo prokuratura wspólnie z Policją ma obowiązek:

- wszcząć postępowanie przygotowawcze w celu ustalenia, czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowi on przestępstwo,
- wyjaśnić okoliczności sprawy, ustalić osoby pokrzywdzone i rozmiary szkody,
- zebrać, zabezpieczyć i w niezbędnym zakresie ustalić dowody dla sądu,
- wykryć i w razie potrzeby ująć sprawcę,
- w uzasadnionym przypadku na wniosek Policji (taki wniosek musi być rozpatrzony w ciągu 48 godzin od zatrzymania podejrzanego) lub z urzędu może zastosować środek zapobiegawczy wobec osoby, której co najmniej wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutu popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę osoby wspólnie zamieszkującej polegający na nakazaniu opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że podejrzany ponownie popełni przestępstwo z użyciem przemocy wobec tej osoby, zwłaszcza gdy popełnieniem takiego przestępstwa grozi. Środek ten stosuje się nie dłużej niż 3 miesiące, może na wniosek oskarżonego wskazać miejsce pobytu w placówkach zapewniających miejsca

- noclegowe (z wykluczeniem placówek dla ofiar przemocy w rodzinie),
- prokurator może wnioskować do sądu pierwszej instancji właściwego do rozpoznania sprawy o przedłużenie stosowania nakazu opuszczenia lokalu na dalsze okresy, nie dłużej niż 3 miesiące, w sytuacji gdy nie ustały powody zastosowania w/w nakazu,
- w zależności od oceny zebranego materiału dowodowego postępowanie może zakończyć się skierowaniem aktu oskarżenia do sądu, umorzeniem dochodzenia lub kierowaniem do sądu wnioskiem o warunkowe umorzenie postępowania karnego.

2.5. Zadania i Kompetencje sądów w zakresie przemocy w rodzinie

2.5.1. Sądy cywilne

rozpoznawanie spraw dotyczących zobowiązania członka rodziny, który swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie, do opuszczenia mieszkania na żądanie osoby dotkniętej przemocą. Sąd powinien rozpoznać sprawę w terminie jednego miesiąca od daty wpływu wniosku. Postanowienie jest wykonalne z chwilą ogłoszenia, może być jednak zmienione bądź uchylone w razie zmiany okoliczności.

2.5.2. Sądy rodzinne

- orzekanie w sprawach w zakresie wykonywania władzy rodzicielskiej : ograniczenie władzy rodzicielskiej, pozbawienie władzy rodzicielskiej lub zawieszenie władzy rodzicielskiej w wyniku kiedy dziecko jest zagrożone w wyniku zaniedbania, nadużywania władzy rodzicielskiej, w tym stosowania przemocy,
- nakładanie na rodziców bądź opiekunów dzieci obowiązków mających na celu zmianę postępowania i poprawę sytuacji rodziny oraz zakazów dotyczących osobistych kontaktów z małoletnimi dziećmi, przewidzianych w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym,
- orzekanie środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do nieletnich sprawców stosujących przemoc w rodzinie,
- wydawanie niezwłocznie (w ciągu 24 godzin) orzeczenia o umieszczeniu dziecka odebranego z rodziny, w sytuacji zagrożenia jego zdrowia lub życia, przez pracownika socjalnego, Policjanta i przedstawiciela ochrony zdrowia, w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej ,bądź o powrocie dziecka do rodziny,
- rozpatrywanie niezwłocznie (w ciągu 24 godzin) zażaleń rodziców lub opiekunów na odebranie dziecka w w/w okolicznościach, w razie jego bezzasadności lub nielegalności, zarządza natychmiastowe przekazanie dziecka rodzicom, a o zaistniałej sytuacji informuje przełożonych osób, które dokonały odebrania dziecka.

2.5.3. Sądy karne

- orzekanie kar, środków karnych wobec przemocy w rodzinie,
- orzekanie wobec sprawców przemocy obowiązków przewidzianych w art. 72 § 1 kodeksu karnego, między innymi:
 - a) powstrzymanie się od nadużywania alkoholu lub używania innych środków odurzających,
 - b) poddanie się leczeniu, w szczególności odwykowemu lub rehabilitacyjnemu, albo oddziaływaniom terapeutycznym,
 - c) uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych,

- d) powstrzymywanie się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach,
- e) powstrzymywanie się od kontaktowania się z pokrzywdzonym, lub innego stosowania postępowania w okresie próby, jeżeli można to zapobiec popełnieniu ponownego przestępstwa.

- rozpatrywanie wniosku prokuratury o przedłużenie podejrzanemu o stosowanie przemocy w rodzinie nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonymi zastosowanego tytułem środka zapobiegawczego na kolejne 3 miesiące (łącznie wymieniony środek zapobiegawczy może być orzeczonego na okres 6 miesięcy).
- przesyłanie właściwej dla miejsca pobytu skazanego jednostce Policji, a także odpowiedniemu organowi administracji rządowej lub samorządu terytorialnego odpisu wyroku, w sytuacji, kiedy wobec sprawcy przemocy orzeczono obowiązek powstrzymywania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, zakaz opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu, (obowiązek lub zakaz może być połączony z obowiązkiem zgłoszenia się do Policji lub innego wyznaczonego organu w określonych odstępach czasu),
- rozpoznawanie wniosku kuratora zawodowego, sprawującego dozór lub kuratelę w okresie próby nad osobą skazaną za przestępstwo przemocy w rodzinie o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności lub odwołania przedterminowego zwolnienia w związku z ponownym użyciem przemocy lub groźby bezprawnej wobec członka rodziny; zarządzenie zatrzymania i przymusowego doprowadzenia skazanego na posiedzenie w przedmiocie rozpoznawania tego wniosku.

2.6 Zadania kuratorów

Kuratorzy funkcjonują w strukturach sądów rejonowych i wykonują zadania o charakterze: wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym. Głównym zadaniem kuratorów dla dorosłych jest pełnienie dozorów i kontrola zachowania skazanego w sprawach nie objętych dozorem (na etapie postępowania wykonawczego), a kuratorów rodzinnych pełnienie nadzorów (na etapie postępowania rozpoznawczego i wykonawczego) i sporządzanie wywiadów środowiskowych – wstępnych diagnoz środowiskowych (na etapie postępowania rozpoznawczego lub wyjaśniającego) dot. Sytuacji opiekuńczej małoletniego lub nieletniego. Kuratorzy sądowi wykonujący orzeczenia karne są ważnym elementem systemu przeciwdziałania przemocy i ochrony osób pokrzywdzonych. Sprawując dozory nad skazanymi, mają bezpośredni wpływ na ich sytuację prawną (składanie wniosków w sprawie zmiany orzeczenia).

2.6.1. Kurator dla dorosłych dozór nad skazanym lub wykonujący orzeczenie w sprawach nie objętych dozorem, m. in.

- żąda od niego niezbędnych informacji oraz wzywa go do osobistego stawienia się w wyznaczonym terminie w siedzibie sądu,
- przeprowadza wywiad w celu ustalenia okoliczności dotyczących toczącego się postępowania przygotowawczego, zbiera niezbędne informacje od rodziny oskarżonego, jego sąsiadów, przełożonych w miejscu pracy, wychowawców w miejscu nauki i od innych osób, które mogły posiadać odpowiednią wiedzę o oskarżonym,
- występuje z wnioskiem o: zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności, odwołanie warunków zwolnienia, zmianę okresu próby, modyfikację obowiązków (nałożenie

- obowiązków lub o zwolnienie od wykonania obowiązków), zawieszenie postępowania wykonawczego, odroczenie wykonania kary pozbawienia wolności lub jej zawieszenia,
- kontroluje realizację określonych obowiązków nałożonych przez sąd,
- współpracuje z kuratorami rodzinnymi i sądem rodzinnym wówczas, gdy skazany zamieszkuje wspólnie z rodziną, w skład której wchodzi małoletnie dzieci.

2.6.2. Kurator rodzinny

- przeprowadza wywiady środowiskowe zarówno w sprawach dotyczących sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej, jak też w sprawach nieletnich: bada warunki osobiste i bytowe, sytuację opiekuńczo-wychowawczą, wzajemne relacje między członkami rodziny funkcjonowanie w środowisku,
- formułuje własne wnioski i opinie w sprawie sytuacji faktycznej, w szczególności na temat stopnia dysfunkcji rodziny, zaniedbań wychowawczych i opiekuńczych, nadużywania władzy rodzicielskiej, a także stopnia demoralizacji dzieci.
- podejmuje działania zmierzające do usunięcia przyczyn, które stanowiły podstawę wydania orzeczenia przez Sąd: nadto nadzór pełni funkcję profilaktyczną – zapobiega występowaniu niepożądanych zachowań i zdarzeń u osób z grupy dużego ryzyka,
- składa Sądowi stosowne wnioski o zmianę zarządzeń przewidzianych w art. 109 Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego oraz zmianę innych orzeczeń sądu,
- współpracuje z właściwym samorządem i organizacjami statutowo zajmującymi się wychowaniem, resocjalizacją, leczeniem i świadczeniem pomocy w środowisku otwartym, włącza się w lokalne działania związane z przeciwdziałaniem przemocy,
- w sytuacji, gdy równolegle do postępowania opiekuńczego toczy się postępowanie karne kurator rodzinny ma obowiązek współdziałać z prokuratorem, Sądem Karnym lub kuratorem dla dorosłych, aby chronić małoletnie ofiary przemocy domowej przed sprawcą przestępstwa.

2.7. Zadania instytucji ochrony zdrowia

Oprócz udzielania pomocy przez pracowników Ochrony Zdrowia, istotne jest:

- rozpoznawanie przez nich sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy ofiary bądź świadkowie próbują to ukryć,
- poinformowanie ofiary o możliwościach szukania pomocy,
- w sytuacjach dotyczących dzieci – zwrócenie się do sądu rodzinnego z prośbą o wgląd w sytuację rodziny,
- **wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego socjalnego zaświadczenia o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (wzór zaświadczenia- Załącznik do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010r Dz. U. Nr 201, poz. 1334),**
- **uruchomienie procedury „Niebieskiej Karty” przewidzianej dla przedstawicieli ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie (nie wymaga to zgody osoby dotkniętej przemocą),**

- w przypadku stwierdzenia takiej konieczności lub na prośbę poszkodowanych, powiadomienie innych służb, np. pomocy społecznej, Policji, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia podczas badania popełnienia przestępstwa (ślady ciężkiego uszkodzenia ciała, podejrzanych oparzeń, wykorzystania seksualnego) powiadomienie organów ścigania.

Przedstawiciele ochrony zdrowia wchodzi w skład zespołu interdyscyplinarnego powołanego przez wójta gminy, a także tworzonych przez tworzonych przez zespół grup roboczych.

2.8. Zadania placówek Oświatowych

Przedstawiciele placówek oświatowych mają kompetencje, aby:

- rozpoznać sygnały świadczące o doznawaniu przez dziecko form krzywdzenia, zaniedbania,
- utrzymywać kontakt z rodziną dziecka,
- wystąpić do sądu o wgląd w sytuację rodziny,
- powiadomić policję lub prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- udzielić wsparcia,
- skierować do specjalistycznej placówki, poradni psychologiczno – pedagogicznej,
- monitorować sytuację dziecka i rodziny, współpracując z innymi służbami i instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny,
- **uruchomić procedurę „Niebieskiej Karty” przewidzianej dla przedstawicieli oświaty w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie (nie wymaga to zgody osoby dotkniętej przemocą),**
- wchodzić w skład zespołu interdyscyplinarnego powołanego przez wójta gminy, a także tworzonych przez zespół grup roboczych.

2.9. Organizacje Pozarządowe

Organizacje pozarządowe to głównie stowarzyszenia, fundacje, kluby. W zakresie pomocy ofiarą przemocy domowej organizują: telefony zaufania punkty informacyjno-konsultacyjne, schroniska, hotele, świetlice dla dzieci.

W ramach swojej działalności oferują, m.in.:

- pomoc psychologiczną w grupie i kontakcie indywidualnym,
- prowadzenie grup wsparcia, grup samopomocowych,
- pomoc prawną, w tym pisanie pozwów, wniosków, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych,
- pomoc socjoterapeutyczną, materialną, organizację czasu wolnego i wypoczynku, wsparcie adresowe dla dzieci,
- podejmowanie interwencji u innych służb, mających na celu ujawnienie przemocy i zapewnienie pomocy jej ofiarom.

Przedstawiciele organizacji pozarządowych wchodzi w skład zespołu interdyscyplinarnego powołanego przez wójta gminy, a także w ramach potrzeb, w skład zespołu grup roboczych.

3. AKTY PRAWNE, NA PODSTAWIE KTÓRYCH BĘDZIE REALIZOWANY PROGRAM

1. Ustawy z dnia 29 Lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493), ze zmianami
2. Ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i zapobieganie alkoholizmowi (Dz. U. z 2007r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.),
3. Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362),
4. Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.),
5. Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.),
6. Ustawy z dnia 25 Lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9 poz. 59, z późn. zm.).
7. Ustawy z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji (Dz. U. z 2007r. Nr 43, poz. 277, z późn. zm.).
8. Ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).
9. Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.).
10. Ustawy z dnia 29 Lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz.1484).
11. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209 poz.1245 z 2011 r.)

4. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY ŁĘKA OPATOWSKA

4.1. *Struktura mieszkańców Gminy Łęka Opatowska w roku 2011*

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na podstawie danych z ewidencji ludności Urzędu Gminy Łęka Opatowska wynika, że na koniec 2011 r. struktura mieszkańców Gminy Łęka Opatowska przedstawiała się następująco:

1. liczba mieszkańców wyniosła **5344 osoby**
2. liczba kobiet wyniosła **2636 osoby**
3. liczba mężczyzn wyniosła **2708 osoby**
4. liczba osób do 18 roku życia **1211 osób**
5. liczba osób powyżej 18 roku życia **4133 osoby**

4.2 *Statystyka bezrobocia na terenie Gminy Łęka Opatowska*

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kępnie w 2011 r. wyniosła **100 osób** co stanowi **6,6%** udziału % gminy do powiatu, w tym **69% kobiet**. Udział % gminy do powiatu wynosi **7,3 %** do 25 roku życia zarejestrowanych jest **28 osób**, długotrwale bezrobotnych **34 osoby**, powyżej 50 roku życia **22 osoby**, bez kwalifikacji zawodowych **29 osób**, niepełnosprawnych **3 osoby**, bez prawa do zasiłku **79 osób**, samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia **5 osób**.

Ze statystyk policji wynika, że na terenie gminy w roku 2011 przeprowadzonych zostało **13** interwencji domowych. We wszystkich przypadkach założone zostały „**Niebieskie Karty**”, z uwagi na podejrzenie przemocy w rodzinie. Ofiarami przemocy były najczęściej kobiety i dzieci oraz osoby starsze. W **3** przypadkach zawiadomiono prokuraturę, o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przemocy w rodzinie. W tych **3** przypadkach prokuratura złożyła do sądu akt oskarżenia.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

Badania „Polacy wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz opinie ofiar, sprawców i świadków o występowaniu i okolicznościach występowania przemocy w rodzinie”

Przeprowadzone przez Centrum Opinii Społecznej (CBOS 2007r) dowodzą, że”

- a) dwie trzecie (64 %) Polaków zna w swoim otoczeniu, sąsiedztwie takie rodziny, o których słyszeli lub wiedzą, że dochodzi w nich do różnych form przemocy,
- b) jakiegokolwiek formy przemocy od członka rodziny doświadczył więcej niż co trzecie Polak (36%),
- c) ponad dwie piąte (42%) Polaków zamieszkuje lub zamieszkiwało w gospodarstwie domowym, jej sprawcą lub świadkiem stosowania jej wobec innego członka rodziny,
- d) co czwarty respondent sądzi, że sprawca zaprzestanie przemocy, gdy nie będzie prowokowany (24%),

- e) znaczna część społeczeństwa uważa za normalne podczas kłótni w rodzinie: obrażanie i wyzwiska (24%) oraz szarpanie i popychanie (18%),
- f) przemoc kojarzy się przede wszystkim z przemocą fizyczną – powodem do niepokoju są dopiero siniaki i rany na ciele (16%).

5. ANALIZA SWOT

Nazwa **SWOT** jest akronimem słowa Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu) Threats (zagrożenia w otoczeniu).

Analiza SOWT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją.

Jest ona oparta na schemacie klasyfikacji dzielącym wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję organizacji, na:

- zewnętrzne w stosunku do organizacji i mające charakter uwarunkowań wewnętrznych,
- wywierające negatywny wpływ na organizację i mające oddziaływanie pozytywne.

Wyartykułowanie tych czynników jest szczególnie istotne, ponieważ można wówczas podejmować działania mające na celu ich wyeliminowanie lub przynajmniej zminimalizowanie.

Analizę SWOT została przygotowana w miejscowym Ośrodku Pomocy Społecznej. Wyniki obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii przemocy w rodzinie.

MOCNE STRONY

- specjalistyczna kadra,
- gotowość do współpracy instytucji,
- znajomość środowiska,
- znajomość zagrożeń wynikających z patologii,
- „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łęka Opatowska na lata 2011-2020” uwzględniająca problem przemocy w rodzinie,
- mobilność i elastyczność działania kadr jednostek gminnych,
- umiejętność wykorzystania istniejącego potencjału kadrowego w realizacji zadań z zakresu problematyki przemocy,
- współpraca służb (dobre praktyki),
- istniejące zaplecze instytucjonalne.

SŁABE STRONY

- niepełna diagnoza potrzeb w zakresie problemu przemocy w rodzinie,
- brak wypracowanych procedur postępowania w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz procedur współpracy,
- brak wypracowanych standardów i określonych procedur interweniowania w sytuacji przemocy domowej i monitorowania zjawiska przemocy,
- brak spójnego systemu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc (policja, sąd, pomoc społeczna, szkoły, NZOZ-y, itp.)
- brak skutecznego przepływu informacji i właściwej koordynacji działań różnych instytucji na rzecz rodzin zagrożonych przemocą domową,
- brak łatwego dostępu do hoteli dla osób uwikłanych w przemoc,

- brak łatwego dostępu do hoteli dla osób stosujących przemoc, dającemu możliwość odizolowania od ofiar,
- brak rozwiniętej infrastruktury socjalnej gminy (mieszkań chronionych, lokali socjalnych),
- trudności w otrzymaniu miejsca w prowadzonym przez Powiat Kępiński Ośrodku Interwencji Kryzysowej,
- brak grup wsparcia dla ofiar doświadczonych przemocą,
- brak akcji informacyjno-edukacyjnych dot. zjawiska przemocy domowej ,
- przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy,
- brak wystarczających środków finansowych na zatrudnienie w pełnym wymiarze specjalistów pracujących z osobami uwięzianymi w przemoc,
- brak zaufania ze strony ofiar przemocy do instytucji oraz strach przed opinią społeczną,
- brak specjalistycznej wiedzy oraz umiejętności potrzebnych do prawidłowego udzielania pomocy osobom doznającym przemocy oraz osobom stosującym przemoc.

SZANSE

- dobrze przygotowana i stale doskonaląca swoje umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny,
- włączenie się w kampanie przeciw przemocy domowej przedstawicieli władz samorządowych, organizacji pozarządowych, Kościoła, itp.,
- wzrost świadomości zarówno wśród kadr instytucji, jak i społeczności lokalnej w kwestii działań nakierowanych na przeciwdziałanie przemocy, w tym przemocy domowej,
- wspieranie finansowe i merytoryczne Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w obszarze budowy systemu,
- możliwości pozyskiwania środków finansowych z Unii Europejskiej,
- liczne akcje informacyjno-edukacyjne, kampanie medialne ogólnopolskie i gminne, mające na celu zmianę świadomości społecznej w zakresie problemu przeciwdziałania przemocy,
- włączenie się w propagowanie idei przeciwdziałania przemocy w rodzinie lokalnej i Powiatowej prasy,
- wdrażanie w życie programów profilaktycznych, których adresatami są dzieci i młodzież, mających na celu, zwiększenie świadomości problemu przemocy,
- pełna oferta szkoleniowa dostosowana do potrzeb osób zawodowo i społecznie zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- rozwój wolontariatu,
- rozwój infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym,
- kampanie podkreślające ważność i promujące prace służb społecznych.

ZAGROŻENIA

- wzrost natężenia patologii społecznej,
- poczucie bezradności i bierności rodzin w rozwiązywaniu problemów,
- negatywne wzorce zachowań społecznych,
- istniejące w społeczeństwie przekonania i stereotypy dot. Przemocy,
- problemy alkoholowe członków rodzin,
- „ słabe prawo” w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zbyt częste zmiany,
- wydłużony tryb postępowania karnego za znęcanie się nad rodziną, niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów, nadużywanie zawieszenia kar,
- poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc,
- brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy,
- osamotnienie rodzin zagrożonych przemocą i brak umiejętności pozyskiwania wsparcia,

- ukrywanie przez rodzinę występowania ataków przemocy, niechęć do współpracy,
- ogólna niechęć do uczestnictwa w procesie pomagania (brak wiary w powodzenie przedsięwzięcia),
- skomplikowane procedury pozyskiwania środków finansowych z Unii Europejskiej,
- brak jednolitej metodologii zbierania danych nt. przemocy w rodzinie, co skutkuje niepełną diagnozą, i niewystarczającym rozeznaniem potrzeb,
- „zła prasa” dla pracowników socjalnych oraz działań podejmowanych przez instytucje w obszarze interwencji kryzysowej, w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

6. PROGRAM

6.1. Adresaci programu

Program skierowany jest w szczególności do:

- ofiar przemocy w rodzinie: dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych,
- sprawców przemocy w rodzinie,
- świadków przemocy,
- przedstawicieli instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy
- społeczności lokalnej,

6.2. Cele Programu

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Łęka Opatowska,
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinach

6.2.1. Działania na rzecz realizacji celów

Cele programu będą realizowane przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Łęka Opatowska,
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie,
- 6) kształtowanie postaw społeczności lokalnej poprzez działania edukacyjne, profilaktyczne i informacyjne.

7. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

7.1. Założenia realizacji celów

Realizacja celów zakłada

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problemy przemocy w rodzinie,
- 2) zapewnienie osobom doświadczającym przemocy bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy
- 3) promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy,
- 4) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
- 5) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

8. ZASOBY GMINY ŁĘKA OPATOWSKA W ZAKRESIE REALIZACJI PROGRAMU

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin(Radca Prawny, Psycholog, Psychiatra, itp.).
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcje wspierające, tj. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej, Komenda Powiatowa Policji w Kępnie, Sąd Rejonowy wraz z zespołem kuratorskiej służby sądowej, Prokuratura Rejonowa, Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Łęce Opatowskiej, Zakłady Opieki Zdrowotnej, Placówki Oświatowe, Organizacje pozarządowe.

9. CZYNNIKI GWARANTUJĄCE WŁAŚCIWĄ REALIZACJĘ PROGRAMU

- 1) poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- 2) dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny,
- 3) dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- 4) dobra współpraca służb i instytucji na terenie Gminy oraz poza nią,
- 5) otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- 6) chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

10. ZAGROŻENIA W REALIZACJI ZADAŃ PROGRAMU

- 1) stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- 2) negatywne wzorce zachowań społecznych,
- 3) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin,
- 4) brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania kryzysów,
- 5) problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- 6) słaba kondycja ekonomiczna rodzin,
- 7) zbyt mała współpraca interdyscyplinarna.

11. REALIZACJA CELÓW PROGRAMU

11.1. *Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Łęka Opatowska realizowane jest w szczególności poprzez:*

- 1) Określony w drodze uchwały tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

Podmiot realizujący działania:

- Rada Gminy Łęka Opatowska

- 2) Zespół Interdyscyplinarny

Podmiot realizacji działania

- Wójt Gminy Łęka Opatowska

- 3) Współpracę w ramach zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych mającą na celu:

- a) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Łęka Opatowska,
- b) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- c) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- d) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach, i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- e) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- f) opracowanie i realizacja planu pracy w indywidualnych przypadkach występowania przemocy w rodzinie,
- g) monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą oraz zagrożonych występowaniem przemocy.
- h) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Podmioty realizujące działania

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej,
- Komenda Powiatowa Policji w Kępnie,
- Sąd Rodzinny w Kępnie,
- Prokuratura Rejonowa w Kępnie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Łęce Opatowskiej,
- placówki oświaty,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- organizacje pozarządowe,
- kuratorzy sądowi sądu rejonowego w Kępnie,

- 4) Prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy:

- a) propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy, w tym prowadzenie warsztatów wychowawczych (szkoły dla rodziców),

- b) propagowanie mediacji (w tym mediacji rodzinnych) zanim dojdzie do przemocy,
- c) obalanie mitów na temat przemocy,
- d) szkolenia na temat przemocy,
- e) prowadzenie zajęć wychowawczych oraz informacyjno-edukacyjnych zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia zjawiska przemocy rówieśniczej,
- f) realizacja programów edukacyjnych i wspierających dotyczących zapobiegania przemocy wobec dzieci i osób dorosłych (osoby starsze, niepełnosprawne itp.),
- g) wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,
- h) organizowanie debat, konferencji dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- i) udział w kampaniach ogólnopolskich,
- j) dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków.

Podmioty realizujące działania

- Zespół Interdyscyplinarny gminy Łęka Opatowska,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej,
- placówki oświatowe,
- Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Łęce Opatowskiej,
- organizacje pozarządowe,
- parafie.

11.2. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc

w rodzinie realizowane jest w szczególności poprzez:

- 1) izolowanie sprawców przemocy,
- 2) udzielenie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych,
- 3) przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc,
- 4) kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Kępnie w sprawie zastosowania obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu,
- 5) realizację działań podejmowanych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”,

Podmioty realizujące działania:

- Prokuratura Rejonowa w Kępnie,
- Sąd Rodzinny w Kępnie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej,
- Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Łęce Opatowskiej,
- Komenda Powiatowa Policji w Kępnie,
- placówki służby zdrowia,
- placówki oświatowe.

11.3. Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie realizowane jest w szczególności poprzez:

1) Rozpowszechnianie informacji na temat:

- a) bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia,
- b) pozyskanie zaświadczenia lekarskiego,
- c) praw osób będących ofiarami przemocy,
- d) programów korekcyjno-edukacyjnych,
- e) instytucji udzielających wsparcia i pomocy dla osób doświadczających przemocy i ich rodzin.

Podmioty realizujące działania:

- Prokuratura Rejonowa w Kępnie,
- Sąd Rodzinny w Kępnie,
- ośrodki interwencji kryzysowej,
- Komenda Powiatowa Policji w Kępnie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej,
- Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Łęce Opatowskiej,
- placówki służby zdrowia,
- placówki oświatowe,

2) Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy:

- a) podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”,
- b) współpraca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych.

Podmioty realizujące działania:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej,
- ośrodki interwencji kryzysowej,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kępnie,
- Komenda Powiatowa Policji w Kępnie,
- Sąd Rejonowy w Kępnie,
- Prokuratura Rejonowa w Kępnie,
- Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Łęce Opatowskiej,
- Poradnia Terapii Uzależnień „REMEDIUM” w Kępnie,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- organizacje pozarządowe,

3) Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

Podmioty realizujące działania:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej,
- Komenda Powiatowa Policji w Kępnie,
- Placówki interwencyjne dla dzieci i młodzieży.

Realizatorzy Programu wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych

12. PROGRAM JEST SPÓJNY Z NASTĘPUJĄCYMI PROGRAMAMI

- 1) Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- 2) Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- 3) Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Łęka Opatowska na lata 2011 -2020
- 4) Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

13. PROGNOZOWANE EFEKTY

- 1) Zwiększenie dostępności pomocy dla ofiar przemocy,
- 2) Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie, w tym spadek liczby rodzin, w których podejmowano interwencje wielokrotnie,
- 3) Pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej- stała edukacja.
- 4) Zmiana postaw społeczności lokalnej (w tym ofiar przemocy w rodzinie)

14. MONITOROWANIE

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie na bieżąco przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej, poprzez stały kontakt z podmiotami Programu.

15. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

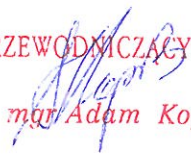
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej do końca I kwartału następnego roku przedłoży Radzie Gminy Łęka Opatowska sprawozdanie z realizacji Programu

16. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań zawartych w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Łęka Opatowska na lata 2012 – 2015 są środki własne Gminy, oraz środków własnych pochodzących z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

17. TERMIN REALIZACJI PROGRAMU: styczeń 2012r. do grudzień 2015r.

PRZEWODNICZĄCY RADY

mgr Adam Kopis